OCENIANIE ARKUSZA
POZIOM PODSTAWOWY

Zasady oceniania:

- za rozwiązanie zadań z arkusza można uzyskać maksymalnie 100 punktów
- model odpowiedzi uwzględnia jej zakres merytoryczny, ale nie jest ścisłym wzorcem sformułowania (poza odpowiedziami jednowyrazowymi i do zadań zamkniętych)
- za odpowiedzi do poszczególnych zadań przyznaje się wyłącznie pełne punkty
- za zadania otwarte, za które można przyznać tylko jeden punkt, przyznaje się punkt wyłącznie za odpowiedź w pełni poprawną
- za zadania, za które można przyznać więcej niż jeden punkt, przyznaje się tyle punktów, ile prawidłowych elementów odpowiedzi (zgodnie z wyszczególnieniem w kluczu) przedstawił zdający
- jeśli podano więcej odpowiedzi (argumentów, cech itp.) niż wynika z polecenia w zadaniu, ocenie podlega tyle kolejnych odpowiedzi (liczonych od pierwszej), ile jest w poleceniu
- jeżeli podane w odpowiedzi informacje (również dodatkowe, które nie wynikają z polecenia w zadaniu), świadczą o zupełnym braku zrozumienia omawianego zagadnienia i zaprzeczają logice udzielonej prawidłowej odpowiedzi, odpowiedź taką należy ocenić na zero punktów.

Zadanie 1. ***(1 pkt)***

lira, kitara

1 pkt za poprawne podkreślenie dwóch instrumentów

Zadanie 2. ***(1 pkt)***

technika przeimitowana, przeimitowanie

1 pkt za właściwie określoną technikę kompozytorską

Zadanie 3. ***(2 pkt)***

1. D	**2. E**	**3. B**	**4. G**	**5. F**	**6. C**

1 pkt za 4 poprawne przyporządkowania
2 pkt za pięć i więcej poprawnych przyporządkowań

Zadanie 4. (1 pkt)

Księga psalmów, Psałterz (odpowiedź akceptowana: psalmy)

1 pkt za poprawne określenie zbioru poezji religijnej

Zadanie 5. ***(5 pkt)***

chorał gregoriański	chorał protestancki	organum
A	B	C
D	E	G
	F	

1 pkt za poprawne wpisanie dwóch cech chorału gregoriańskiego
1 pkt za poprawne wpisanie dwóch cech chorału protestanckiego
2 pkt za poprawne wpisanie trzech cech chorału protestanckiego
1 pkt za poprawne wpisanie do tabeli dwóch cech, które nie określają chorału
1 pkt za trafną propozycję tytułu dla trzeciej rubryki (organum lub diafonia lub wczesna polifonia)

Zadanie 6. ***(1 pkt)***

zdanie fałszywe

1 pkt za poprawną odpowiedź

Zadanie 7. (*4 pkt)*
A.
Przykładowe cechy:
- ✓ tekst w języku polskim
- ✓ wielogłosowość
- ✓ XV-wieczna polifonia
- ✓ utwory religijne
- ✓ anonimowi twórcy
- ✓ utwory oparte o skale modalne
- ✓ we wszystkich utworach występuje cantus firmus

B.
późne średniowiecze lub wczesny renesans

3 pkt za poprawne trzy cechy (po **1 pkt** za każdą cechę)
1 pkt za poprawne wskazanie epoki

Zadanie 8. ***(4 pkt)***

1. S. Mallarmé: *Popołudnie fauna*
2. Dante Alighieri: *Boska komedia*
3. W. Hartmann: pośmiertna wystawa prac plastycznych i projektów architektonicznych
4. S. Bergmann: *Stanisław przy zwłokach Anny*

4 pkt za poprawne cztery odpowiedzi (po **1 pkt** za prawidłowe wskazanie jednego twórcy wraz z tytułem dzieła)

Zadanie 9. ***(5 pkt)***

A. Josquin des Prés, Giovanni Pierluigi da Palestrina
(należy uznać inne odpowiedzi, jeżeli są poprawne)

B.
epoka: renesans (odpowiedź akceptowana: przełom średniowiecza i renesansu, późne średniowiecze, wczesny renesans)
technika: cantus firmus

C. zakreślenie melodii pieśni w głosie tenorowym

1 pkt za właściwe wskazanie twórcy mszy *L'homme armé* (**2 pkt** za wskazanie dwóch twórców)
1 pkt za poprawne wskazanie epoki
1 pkt za właściwie nazwaną technikę kompozytorską
1 pkt za właściwie zakreśloną w zapisie nutowym melodię

Zadanie 10. ***(16 pkt)***

Cechy warsztatu:

- ✓ pierwszoplanowe znaczenie harmoniki i kolorystyki; harmonika przyczynia się do rozkładu systemu dur-moll – akord traktowany jako plama barwna, do trójdźwięków dodawane są brzmienia dysonansowe, dysonans traci rolę napięcia, akordy przenoszone są na różne wysokości (paralelizmy), unikanie zwrotów T – D, zatarcie pojęcia konsonans – dysonans
- ✓ formotwórcza rola kolorystyki
- ✓ faktura orkiestrowa: subtelna, przejrzysta, eksponująca instrumenty strunowe i dęte drewniane, instrumenty dęte blaszane z tłumikami, wprowadzenie takich instrumentów, jak harfy, celesta, gongi, eksponowanie i wybieranie pojedynczych instrumentów z orkiestry, stosowanie skrajnych rejestrów instrumentów; poszerzenie środków artykulacyjnych; przewaga dynamiki w różnych odcieniach piano
- ✓ faktura fortepianowa wprowadzenie efektów kolorystycznych, wykorzystanie pełnego zakresu klawiatury, różnych sposobów pedalizacji, urozmaiconej artykulacji
- ✓ melodyka figuracyjno-ornamentalna; stosowanie skal całotonowych, pentatonicznych, modalnych; brak schematyzmu rytmicznego
- ✓ związek z innymi dziedzinami sztuki: wpływ ideologii symbolistów i impresjonistów

3 pkt za wskazanie trzech cech harmonicznych (po **1 pkt** za podanie jednej cechy)
3 pkt za charakterystykę utworów orkiestrowych (za wskazanie i omówienie trzech cech)
2 pkt za charakterystykę utworów orkiestrowych (za wskazanie i omówienie dwóch cech)
1 pkt za charakterystykę utworów orkiestrowych ze wskazaniem cech
2 pkt za charakterystykę cech muzyki fortepianowej (za wskazanie i omówienie dwóch cech)
1 pkt za wskazanie cech muzyki fortepianowej
2 pkt za charakterystykę: melodyki (**1 pkt**) i rytmiki (**1 pkt**)
1 pkt za charakterystykę dynamiki
2 pkt za wskazanie na wpływy ideologii impresjonizmu i symbolizmu
1 pkt za odwołanie się tylko do dwóch przykładów dzieł C. Debussy'ego
2 pkt za odwołanie się do co najmniej trzech przykładów dzieł C. Debussy'ego
3 pkt za odwołanie się do co najmniej czterech przykładów dzieł C. Debussy'ego

Zadanie 11. ***(1 pkt)***

sarabanda, allemande, courante, gigue

1 pkt za właściwe podkreślenie wszystkich tańców wchodzących w skład podstawowego schematu suity barokowej

Zadanie 12. ***(12 pkt)***

Cechy menueta z okresu klasycznego:
- ✓ taniec w metrum trójdzielnym
- ✓ taniec o proweniencji francuskiej
- ✓ taniec w tempie umiarkowanym
- ✓ budowa 3-częściowa (menuet – trio – menuet)
- ✓ część środkowa – trio, stanowi kontrast w stosunku do części skrajnych

Cechy scherza z okresu klasycznego:
- ✓ forma 3-częściowa (scherzo – trio – scherzo)
- ✓ część środkowa – trio, stanowi kontrast w stosunku do części skrajnych
- ✓ szybkie tempo
- ✓ z reguły metrum trójdzielne
- ✓ żartobliwy charakter

Cechy wspólne:
- ✓ budowa 3-częściowa ABA ze środkową częścią trio
- ✓ przewaga metrum trójdzielnego
- ✓ rytm czynnikiem formotwórczym

Różnice:
- ✓ rytmika (menuet oparty o wzorzec taneczny)
- ✓ ukształtowanie melodyki
- ✓ tempo, dynamika, artykulacja
- ✓ charakter wyrazowy

Przemiany (scherzo w dobie romantyzmu):
- ✓ usamodzielnienie scherza
- ✓ zmiany i zróżnicowanie charakteru wyrazowego (np. dramatyczne scherzo w twórczości Chopina)
- ✓ zmiany i zróżnicowanie budowy formalnej (np. rozbudowanie formy, krzyżowanie różnych wzorców, stosowanie dużych kontrastów)
- ✓ zastosowanie w różnych gatunkach (np. w muzyce fortepianowej, kameralnej, symfonicznej)
- ✓ programowość
- ✓ wirtuozeria

1 pkt za wskazanie dwóch cech menueta
1 pkt za wskazanie dwóch cech scherza

2 pkt za wskazanie dwóch cech wspólnych
2 pkt za wskazanie dwóch cech różnicujących

4 pkt za charakterystykę przemian

2 pkt za odwołanie się do dwóch przykładów z literatury muzycznej (**po 1 pkt** za przykład)

Zadanie 13. ***(3 pkt)***

1. – tabulatura organowa – renesans (odp. akceptowana: późne średniowiecze)
2. – notacja grecka – starożytność
3. – notacja menzuralna – średniowiecze (odp. akceptowana: renesans)
4. – notacja graficzna – XX wiek

1 pkt za wszystkie prawidłowe przyporządkowania nazw notacji
2 pkt za prawidłowe wskazanie wszystkich epok
1 pkt za wskazanie co najmniej dwóch epok

Zadanie 14. ***(2 pkt*)**

A. 2	**B. 6**	**C. 5**	**D. 4**	**E. 1**

1 pkt za 4 prawidłowe przyporządkowania
2 pkt za 5 prawidłowych przyporządkowań

Zadanie 15. ***(2 pkt)***

uzupełnienia:
barok i bas cyfrowany lub generałbas (odpowiedź akceptowana: basso continuo)

1 pkt za prawidłowo wskazaną epokę
1 pkt za prawidłowo wskazaną technikę

Zadanie 16. ***(2 pkt)***
opera buffa, opera seria, opera semiseria, singspiel (odpowiedź akceptowana: dramma giocoso)

2 pkt za wymienienie trzech gatunków operowych u W.A. Mozarta
1 pkt za wymienienie dwóch gatunków operowych u W.A. Mozarta

Zadanie 17. ***(2 pkt)***
A.
polonez
B.
muzyka sceniczna, np.: S. Moniuszko: *Hrabina, Straszny dwór*, C.M. von Weber: *Wolny strzelec*, P. Czajkowski: *Eugeniusz Oniegin*, M. Musorgski: *Borys Godunow*
(akceptowana każda adekwatna odpowiedź)

1 pkt za prawidłowe określenie tańca
1 pkt za wskazanie jednego dzieła scenicznego, w których taniec został wykorzystany.

Zadanie 18. ***(1 pkt)***

I. Złoto Renu; II. Walkiria; III. Zygfryd; IV. Zmierzch bogów

1 pkt za prawidłową odpowiedź uwzględniającą trzy lub cztery części tetralogii

Zadanie 19. ***(1 pkt)***

S. Moniuszko, K. Szymanowski

1 pkt za prawidłowe wskazanie kompozytorów

Zadanie 20. ***(1 pkt)***

romantyzm (odpowiedź akceptowana: XIX wiek)

1 pkt za poprawne określenie epoki

Zadanie 21. ***(8 pkt)***

Bazylika św. Marka w Wenecji:
a) technika polichóralna
b) krótka charakterystyka techniki polichóralnej: zróżnicowanie chórów; przeciwstawianie sobie chórów; chóry wokalne i chóry instrumentalne; dialogowanie; wprowadzanie czysto instrumentalnych ustępów nazywanych *sinfonia*; pojawienie się *basso seguente*, inicjującego zaistnienie *basso continuo*; wprowadzenie obok chórów także głosów solowych, przez co uzyskiwano nowe jakości brzmieniowe i dynamiczne, (stworzenie podstaw techniki koncertującej), architektura utworów oparta na kontraście pomiędzy ustępami opracowywanymi polifonicznie, czasem imitacyjnie, a ustępami opracowywanymi homorytmicznie oraz pomiędzy odcinkami w metrum parzystym i nieparzystym
c) twórca najbardziej reprezentatywny dla techniki polichóralnej: Giovanni Gabrieli (możliwe wskazanie innych twórców posługujących się tą techniką)
d) XVI wiek (odp. akceptowana: XVII wiek)

Katedra Notre Dame w Paryżu:
a) technika organalna
b) krótka charakterystyka techniki organalnej; swobodny rytm vox principalis, mający często postać burdonu; wprowadzenie rytmiki modalnej; utwory 2, 3 i 4 głosowe; ozdobność melodii głosu kontrapunktującego (duplum); rozbudowane melizmaty; tenor długo-nutowy
c) twórca najbardziej reprezentatywny dla techniki organalnej: Leoninus (odpowiedź akceptowana: Perotinus);
d) XII lub XIII wiek

1 pkt za wskazanie techniki polichóralnej
1 pkt za krótką charakterystykę techniki polichóralnej
1 pkt za poprawne wskazanie nazwiska twórcy najbardziej reprezentatywnego dla techniki polichóralnej
1 pkt za właściwie wskazany wiek największego rozkwitu techniki polichóralnej

1 pkt za wskazanie techniki organalnej
1 pkt za krótką charakterystykę techniki organalnej
1 pkt za poprawne wskazanie nazwiska twórcy najbardziej reprezentatywnego dla techniki organalnej
1 pkt za właściwie wskazany wiek największego rozkwitu techniki organalnej

Zadanie 22. ***(1 pkt)***

b (metronom Mälzla)

1 pkt za prawidłowe wskazanie

Zadanie 23. ***(1 pkt)***

(Olivier) Messiaen
(wystarczy podanie samego nazwiska)

1 pkt za właściwe wskazanie nazwiska kompozytora

Zadanie 24. ***(3 pkt)***
A.
cyfra 2
B.
cechy wspólne:
- ✓ czas powstania XX w.
- ✓ atonalność (odpowiedź akceptowana harmonika wykraczająca poza system dur-moll)
- ✓ instrumentacja wykraczająca poza model klasycznej orkiestry symfonicznej
- ✓ utwory orkiestrowe

1 pkt za zakreślenie cyfry 2
2 pkt za wskazanie dwóch cech wspólnych (**1 pkt** za jedną cechę)

Zadanie 25. ***(2 pkt)***
uzupełnienia:
fortepian i miniatura fortepianowa (odpowiedź akceptowana: miniatura instrumentalna, liryka instrumentalna)

1 pkt za wskazanie nazwy instrumentu
1 pkt za wskazanie gatunku

Zadanie 26. ***(4 pkt)***
A.

1. B	2. A	3. D

B.
aleatoryzm
przykładowa definicja: metoda komponowania stosowana na gruncie różnych technik kompozytorskich, polegająca na celowo niedokładnym określeniu obrazu dźwiękowego kompozycji w partyturze, zakładająca współdziałanie przy odtwarzaniu utworu muzycznego czynników przypadkowych wprowadzonych przez wykonawcę; aleatoryzm może dotyczyć różnych elementów dzieła muzycznego, np. rytmiki, architektoniki, dynamiki, a nawet relacji interwałowych i instrumentacji

1 pkt za właściwe przyporządkowanie
1 pkt za podanie nazwy techniki kompozytorskiej
0-2 pkt za definicję

Zadanie 27. ***(4 pkt)***

4. Lipsk – kantor przy kościele św. Tomasza; dyrektor muzyki na miejscowym uniwersytecie; miejsce śmierci kompozytora
2. Weimar – muzyk orkiestry kameralnej na dworze ks. Wilhelma Ernsta von Sachsen (1703); koncertmistrz kapeli dworskiej i organista (1708 – 1717)
3. Köthen – kapelmistrz i dyrektor muzyki kameralnej na dworze ks. Leopolda von Anhalt
1. Eisenach – miejsce urodzenia; nauka w szkole łacińskiej

(powyżej podano jedynie przykładowe wydarzenia, przykładowe poprawne odpowiedzi)

1 pkt za właściwie określoną chronologię
1 pkt za określenie wydarzeń z życia kompozytora związanych z dwoma miejscami pobytu
2 pkt za określenie wydarzeń z życia kompozytora związanych z trzema miejscami pobytu
3 pkt za określenie wydarzeń z życia kompozytora związanych z czterema miejscami pobytu

Zadanie 28. ***(7 pkt)***
Przykładowe odpowiedzi:
ad 1. II; poszukiwania nowych źródeł inspiracji w egzotyce; proces przemiany środków techniki kompozytorskiej; odejście od wagnerowskiego aparatu orkiestrowego i skomplikowanej neoromantycznej harmoniki w kierunku impresjonistycznego bogactwa kolorystyki dźwiękowej; ekspresjonistyczna wyrazowość; zerwanie z harmoniką funkcyjną; zwrot do prostoty i przejrzystości techniki kompozytorskiej, zwłaszcza w harmonii i w strukturze polifonicznej
ad. 2. I; związek z muzyką F. Chopina i wczesną twórczością A. Skriabina; wpływy niemieckiego neoromantyzmu: F. Liszta, R. Wagnera, R. Straussa, M. Regera; polifonia (wpływ J. Brahmsa i M. Regera); bogata chromatyka
ad. 3. III; poznanie folkloru góralskiego; badanie charakteru i cech pieśni i tańców podhalańskich; wzmożenie zainteresowań rodzimą muzyką ludową jako źródłem inspiracji twórczej; tendencje archaizacyjne o zabarwieniu religijnym i stylizacja dawnych form muzyki kościelnej; styl narodowy, a zarazem uniwersalny

1 pkt za wskazanie właściwej chronologii
po 2 pkt za podanie dwóch cech typowych dla danego okresu w twórczości Karola Szymanowskiego

Zadanie 29. ***(1 pkt)***

Juda Machabeusz, Izrael w Egipcie, Mesjasz

1 pkt za dwa lub trzy poprawne odpowiedzi

Zadanie 30. ***(2 pkt)***

flety; obój; klarnety; rogi; harfy; skrzypce; altówki; wiolonczele, kontrabasy
należy podkreślić harfy

1 pkt za właściwe wyliczenie polskich nazw instrumentów
1 pkt za wskazanie harf